

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : Doç. Dr. Özlem Sıla Durhan, FMV Işık Üniversitesi
Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'ni anlatıyor
Konuşmacılar : Sadık GÜLTEKİN, Doç. Dr. Özlem Sıla GÜLTEKİN
Video Adresi : https://youtu.be/_hzSRI-7qZg
Yayın Tarihi : 14.07.2017

Sadık Gültekin: Efendim, “Doğru Tercih” başlıyor, hoş geldiniz, Günümüz güzel, günümüz mutlu geçsin inşallah. Brad Pitt’ e sormuşlar: “Hani aktör olmasaydınız ne olmak isterdiniz?” diye biliyor musunuz ne olmak istediğini?

Özlem Sıla Durhan: Bilmiyorum.

Sadık Gültekin: Pekâlâ, bir tane daha ekleyelim. Barack Obama’ ya sormuşlar: -“Hani Başkan olmasaydınız ne olmak isterdiniz veyahut da siyasetçi olmasaydınız ne olmak isterdiniz?” diye - “Efendim, mimar olmak isterdim.” demiş her ikisi de. Brad Pitt de, Barack Obama da. Mesleğin isim değeri esasında hani hekimlik kadar, doktorluk kadar, mühendislik kadar kuvvetli, değerli Mimarlık. Yani insanoglu var olduğundan beri var olan bir meslek herhâlde değil mi yanlış söylemiyorum. Bir takım özellikleri var; yani özgüven bunlardan bir tanesi. Hani baktığımız zaman hani huyundan mı, suyundan mı diyeceğiz belki de yetiştirilme tarzından, belki mesleğin icra edilme tarzından bir özgüveni görüyorsunuz. Yani mimarlar bir de kendi kendilerinin patronlarıdır. Özgürlük, esnek çalışma koşulları, saatleri kendileri de bunu belirliyorlar. Efendim, milattan önce 70. 80. şeye yıllara gittiğimiz zaman Romalı mimar, mühendis aynı zamanda yazar...

Özlem Sıla Durhan: Augustus.

Sadık Gültekin: Değil Vitruvius. Çok güzel bir tanımı var mimarlıkla ilgili diyor ki -Latinceniz nasıl var mı birazcık?- utilitas, ne demek utilitas? Kullanışlılık. Firmitas sağlamlık, venustas güzellik. Bunların üçü eşittir mimarlık. Bundan söz edeceğiz. Değerli konuğumuz Işık Üniversitemizin Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin öğretim üyesi mimar aynı zamanda. Doç. Dr. Sayın Özlem Sıla Durhan Hoca’mız bizlerle birlikte. Efendim, şeref verdiniz.

Özlem Sıla Durhan: Merhaba, hoş bulduk.

Sadık Gültekin: Esasında mimarlık sadece hani bina tasarlamak değil, yapı tasarlamak değil. İnsanın yaşam alanını tasarlamak bir bütün esasında değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, yaşam boşlukları tasarlamak diye de ifade edebiliriz aslında. Bütün hayatımızın her alanıyla bağlantılı, çapraz ilişkileri olan bir meslekten söz ediyoruz. Ama genel olarak en fazla tanımladığımız şekli tasarım ve inşa süreçlerinin yönlendirilmesi aslında.

Sadık Gültekin: Ne kadar güzel. Peki, yani mimar olabilmek için ne gibi vasıflara haiz olmak gerekir? Yani hani yetenek deniliyor. Tabii ki yani olursa iyi olur, ama olmalı mıdır? Bu bir. İkincisi, hani el becerisi mi önemlidir, analitik düşünce mi önemlidir? Sanat kabiliyet ne dersiniz?

Özlem Sıla Durhan: Öncelikli olarak ilgi, heves, merak gerekli. Belirgin bir yetenek gerekmiyor. Yetenek geliştirilebilir bir durum mimarlık açısından özellikle eğitim sürecinde zaten biz bunun için çabalıyoruz 1. sınıfta, 2. sınıfta öğrencilerin hayal güçlerini geliştirmeye, 3 boyutlu düşünmelerini sağlamaya, eleştirel bakmalarını sağlamaya...

Sadık Gültekin: Evet, bu çok önemli.

Özlem Sıla Durhan: ...analitik düşünmelerini sağlamaya gayret ediyoruz. Dolayısıyla o yetenek bir süre sonra geliyor.

Sadık Gültekin: Peki, siz hani boş zaman ifadesi doğru bir ifade değil zaten de. Hani şöyle kendi kendinize kaldığınız zaman şurada da mesela programı beklerken hep böyle bir mimar gibi inceler misiniz, bakar mısınız etrafa yoksa sadece iş için mi bakarsınız?

Özlem Sıla Durhan: Mesleki bir deformasyon oluyor.

Sadık Gültekin: Oluyor değil mi yani bakış?

Özlem Sıla Durhan: Yani her zaman sokakta yürürken de, yakın çevremizde de...

Sadık Gültekin: Hayatınızın bir parçası.

Özlem Sıla Durhan: Evet, her zaman bakmaya ve görmeye çalışıyoruz aslında.

Sadık Gültekin: Peki, hani bazı mesleklerde ifade belki yanlış algılanabilir, ama ihtiyaç fazlası denilir. Mimarlıkta da bir hayli teveccüh var, bir hayli de mimarlık var. İhtiyaç fazlası sonradan olabilir mi yahut da kısa vadede?

Özlem Sıla Durhan: Yani Türkiye’de, dünyada da giderek artan bir şekilde mimarlığa ilgi var. Prestiji artıyor giderek. Belki geçmiş yıllar için bir 30-40 yıl için konuşursak belki mimarlık bu kadar prestijli bir meslek değildi daha önce. Belki ne bileyim mühendislik alanlarından söz edebilirdik. Ama günümüze geldiğimizde artık mimarlık giderek talep gören...

Sadık Gültekin: Yaşam koşulları bunu zorunlu kılmaya başladı değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, böyle bir meslek olmaya başladı. Örneğin sayısal olarak ifade edersek İstanbul’da Mimarlar Odasına kayıtlı 17.000 mimar var. Bu ciddi bir rakam! Aynı zamanda şunu da gösteriyor: mimarlık emeğinden herkesin faydalanabilme olanağının mümkün olmaya başladığını gösteriyoruz.

Sadık Gültekin: Peki, mezun olan bütün mimarların diyelim, bu Odaya kayıt olması zorunlu mudur?

Özlem Sıla Durhan: Hayır, zorunlu değil. Büro tescil işlemleri için zorunluluğu var sadece.

Sadık Gültekin: Peki, iş olanakları değerli Hocam, hani bir bilim insanı olarak buna cevap vereceğinize inanarak soruyorum. İş olanakları sandığımız kadar geniş mi yoksa Hocam tabii ki bir takım zorluklar da var mı?

Özlem Sıla Durhan: Biraz önce de söylediğimiz gibi çok sayıda talep olması aslında iş olanaklarının varlığıyla da paralel aslında. Ulusal ve uluslararası arenada öğrenci iken kendini geliştirmeye başlayarak ve besleyerek ilerleyen süreçte kişiler farklı alanlarda işler bulabilirler. En fazla bilineni evet, mimarlık ve inşaat sektörü ama bunun yan açılımları da var. İşte malzeme, mobilya sektörleri gibi ama sadece bununla da sınırlı kalmıyor. Mimarlığın içinde pek çok alan, pek

çok disiplin var. Yani sosyoloji, antropoloji, felsefe bütün bunların tarih bütün bunlarla paralel olarak pek çok alanda, pek çok sektörde var olmak mümkün. Bunun dışında bakanlıklar; Çevre ve Turizm, Kültür ve Turizm Bakanlığı diğer bakanlıklar, belediyelerin çeşitli birimleri buralarda da var olmak mümkün.

Sadık Gültekin: Gayet tabii,

Özlem Sıla Durhan: Bizler gibi akademisyenlik yapmak mümkün. Bu süreç aslında öğrencinin ya da bu mesleğe başlayan kişinin kendini beslemesiyle, tecrübe kazanmasıyla...

Sadık Gültekin: Ustalarından ehil olmasıyla.

Özlem Sıla Durhan: Evet, bu şekilde ilerleyeceksiniz.

Sadık Gültekin: Peki, Değerli Hocam, şimdi mimarlıkla ilgili hangi üniversitenin fakültesinin öğretim üyesi veya dekanını davet etsek: “Herkes iyiyiz” diyecek. İnşallah öyle de olmalı zaten yani en azından şöyle düşünelim tecrübelerini aktarıyorlar. Güzel. Ama bunun somut ölçülebilir kriteri nedir? Tabii ki herkes iyiyi yapmaya gayret ediyor. Bundan bir şeyimiz yok. Ama iyinin kriteri nedir, ölçüsü nedir? O neye göre ortaya çıkar?

Özlem Sıla Durhan: Bu biraz zamanla ortaya çıkabilecek bir durum. Bizim fakültemiz örneğin bu sene ilk kez mezun verdi. Ben bunu şu anda cevaplamam çok da mümkün olmaz. Çünkü biz henüz yeni mezun verdik ve onların gidişatı, onların mesleklerini yapış biçimi bizim için bir işaret olacak.

Sadık Gültekin: Göreceğiz.

Özlem Sıla Durhan: Ama ayrıcalığımız neler Işık Üniversitesi Mimarlık Fakültesi...

Sadık Gültekin: Peki, neden eminsiniz? öyle sorayım.

Özlem Sıla Durhan: Neden eminiz ya da emin olmak için sebeplerimiz var dersek; eğitim, araştırma, düşünme, düşünce odaklı bir yapılanmaya önem veriyoruz. Onun dışında fakültemizin kuruluş prensiplerinden biri de uygulama ile ya da piyasa ile diyebiliriz...

Sadık Gültekin: Sektörle,

Özlem Sıla Durhan: ...üniversitel ortamın bütünleştiği, bütünleştirici bir...

Sadık Gültekin: Zaten tasarım fakültesi de oradan geliyor di mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, yani biz meslekten akademisyenler olarak bilfiil burada eğitim vermekle birlikte pek çok hocamız da hâlihazırda zaten pratik yapan, mimarlık ve tasarım yapan kişiler. Onlar da bizlerle beraber olmayı tercih ediyorlar. Ve çünkü gençlerle beraber dinamik bir ortamda yaratıcı süreçlerin içinde olmaları onlar içinde tercih edilir bir ortam. Bu da zaten uygulamayla sıkı bir ilişki demek.

Sadık Gültekin: Peki, İstanbul’da olmak da bir ayrıcalık mıdır mimarlık açısından? Okumak da bir ayrıcalık mıdır yahut da büyük şehir diyelim?

Özlem Sıla Durhan: Şöyle İstanbul tabii çok özgün bir şehir, bir laboratuvar. Bir mimarlık öğrencisinin, tasarım öğrencisinin İstanbul’da olması onu kullanırsa eğer ona çok büyük avantajlar katacaktır.

Sadık Gültekin: Amacına uygun olarak.

Özlem Sıla Durhan: Ama tabii pek çok şehirde, pek çok farklı coğrafyalarda...

Sadık Gültekin: Aslında Türkiye bir laboratuvar öyle değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Tabii ki, bu sadece bir yere bağlı kalmadan aslında gezmek, görmek, okumak, ufuk açmak bunlarla paralellik taşıması gerekiyor.

Sadık Gültekin: Herhâlde staj sonsuzdur bu bölümde artık hani senelerle yahut da aylarla sınırlı değildir. Eğitimin her aşaması zaten bir staj olmalıdır.

Özlem Sıla Durhan: Evet, her meslek için bunu söyleyebiliriz.

Sadık Gültekin: Doğru esasında ama.

Özlem Sıla Durhan: Bizim evet, zorunlu büro ve şantiye stajlarımız var birer aydan oluşan ama onu dediğiniz gibi yaz boyunca öğrencinin neler yaptığı da onun için bir staj, nasıl değerlendirdiği de bir staj.

Sadık Gültekin: Şimdi esasında hani mühendisliğin bazı dalları var ki kız öğrenciler pek düşünmezler. Mesela makine mühendisliği, işte, makinelerle, fabrika da bilmem ne de filan ilk etapta düşünülmez. Yani oran bayağı düşüktür. Son yıllarda biraz artış gösterdi, ama dünyada da bu şekilde algılanıyor. Türkiye’de biraz daha hani hassas davranılıyor bu konuda. Ne bileyim işte, metalurji malzemede hani kız öğrenciler ilk etapta pek düşünmezler. Ama mimarlık dediğimiz zaman esasında “tamam” derler, hani seçerler. Aslında bir farkı yok öyle değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, kadın-erkek açısından bir farkı yok.

Sadık Gültekin: Çünkü sektör hani şey şantiye fabrikadan bir farkı yok esasında ama tulum giyip de çalışmayacaklar. Çünkü bunlar tasarımcılar her iki dalda da.

Özlem Sıla Durhan: Tulum giyip de çalışabilirler.

Sadık Gültekin: Yani evet evet...

Özlem Sıla Durhan: Ama eğer mimarlıkta durum nasıl dersiniz? Yakın bir zamanda okudum: Mimarlık Odası kayıtlarına göre Türkiye’de %60 oranında kadınların tercih ettiği bir bölüm. Ama mezuniyet aşamasına geldiğiniz de büro tescilli kadın mimarlar %30.

Sadık Gültekin: Peki, oradaki kayıp ne oluyor?

Özlem Sıla Durhan: Bunun araştırılması lazım ve bu süreçlerdeki ayrımcılık, kadına destek olmama gibi meselelerin incelenmesi lazım.

Sadık Gültekin: Anladım, ondan dolayı. Evet, bu ayrı bir araştırma konusu. Şimdi fakülte olarak baktığımızda 3 bölümünüz var değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, Mimarlık, İçmimarlık ve Çevre Tasarımı ve Endüstriyel Tasarım.

Sadık Gültekin: Bunların üçünün de kesiştiği noktalar bir hayli fazla herhâlde ilk iki yılda derslerin pek çoğu ortak olsa gerekir.

Özlem Sıla Durhan: Birinci yıl diyebiliriz, evet, biraz önce anlattığım gibi o tasarım nosyonunu geliştirmeye yönelik öğrenciyi mesleğe hazırlamaktan çok ‘tasarım nedir, çevre nedir, farkındalık nedir?’ bunları beslemeye yönelik evet, bir ortak eğitimden söz edebiliriz.

Sadık Gültekin: Mesela şeyde ne bileyim bir 10 yıl sonra deniliyor ki; dijital alanda işte, şöyle farklılıklar olacak, işte şunlara hazırlıklı olmamız gerekir. Mimari açısından da mesela bir 10-15 yıl sonra şu anda aklımıza bile gelmedik ama sizlerin hazırlıklı olduğunuzu düşündüğünüz ‘şöyle şeyler olacak bak, bunlara dikkat edin!’ var mı öyle durumlar gençlerin de hazırlıklı olması açısından?

Özlem Sıla Durhan: Tabii çok hızlı ilerleyen bir süreç. Sürekli kişinin kendini güncellemesi, yenilikleri takip etmesi gerekiyor. Özellikle dijital teknolojilerin işin içine girmesiyle birlikte hem mesleğin yapılış biçimi değişiyor aslında hem de bizim eğitimin yapılış biçimi de değişiyor ve değişmek zorunda. Biz bunlara hazırlıklı olabilmek için çeşitli bilgisayar programlarını laboratuvarlarımızda öğretiyoruz. Örneğin benim öğrenci olduğum zamanda biz AutoCAD programını öğreniyorduk, ama şimdi sadece bu değil. Revit, 3ds Max, Rhino, V-Ray gibi bir sürü program var daha da devamı gelecek bunların.

Sadık Gültekin: Bence hani mimarlık bir ayağıyla mühendisliğe çok yakın, ama bir ayağıyla da mühendislikten de farklı işin içinde sanat var, işin içinde kültür var, işin içinde insan var. Öyle değil mi işin içinde yaşam alanı var? Dolayısıyla bu bölümde okuyan öğrencinin –üniversite tabii ki bunları veriyordur onu siz anlatacaksınız- felsefeden de, tarihten de, sanat tarihinden, arkeolojiden evet...

Özlem Sıla Durhan: Şöyle mimarlık aslında uygulamalı bir eğitim. Kuramsal altyapısı olan, kuramsal derslerle destekleniyor bu derslerin büyük önemi var. Ama bunun yanında uygulamalı derslerimizde var. Yani biz gelecekte yapacakları işi aslında eğitim alırken bir nevi simülasyonunu da yapıyoruz. Bu süreçlerin çok dinamik olduğunu da söylemek lazım. Yani öğrenci sadece derste değil bunu gezerek, görerek...

Sadık Gültekin: Yaşayarak, içinde bulunarak,

Özlem Sıla Durhan: ...seminerler, sergiler gezerek, sinemaya giderek, çevresini gözlemleyerek de desteklemek durumunda. Sizin de belirttiğiniz gibi aslında çok noktaya dokunan ve dokunması gereken, beslenmesi gereken bir eğitim.

Sadık Gültekin: Peki, uluslararası bir meslek esasında bir anda hani sıyrılabilmek, dikkati çekebilmek bir anda da hani yıldız demeyelim de hani aradan eleman olabilmek son derece mümkün kendini iyi yetiştiren öğrenci açısından.

Özlem Sıla Durhan: Evet, öğrencilerimizin şöyle söyleyelim biraz kendini adanmışlığa ihtiyacı var.

Sadık Gültekin: Kesinlikle, bu meslek onu gerektiriyor değil mi?

Özlem Sıla Durhan: Evet, yani iyi çalışmaya, kendini biraz adanmışlık haline ihtiyaçları var. Ama bir yandan da şunu da söylemek lazım. Bizim geçen cumartesi günü diploma törenimiz vardı. Diploma törenleri coşkulu, duygu dolu ortamlar. Orada sohbet ettiğim yeni mezun hem de meslektaşım olmuş olan bir öğrenci: “Hocam,” dedi “mimarlık eğitimi beni çok değiştirdi” ded. “Çok geliştirdi.” dedi. Örneğin dedi “Ben uykuya hani çok düşkün birisiydim artık hani uykusuz kalıyorum. Ama sabahın 5’in de uyanıp çözdüm bunu deyip, masanın başına geçip, çalışmaya devam ediyorum. Yani ben bunu kendimden beklemezdim, ama bunu zevkle yapıyorum.” diyor. Şimdi bu zevkle yapma, bunu hayatın parçasına haline getirme önemli bir durum. Bunu yapmaya hazırlıklı olmak lazım. Bunun için uğraşılıyor olmak lazım. Dolayısıyla tercih edebileceklere de eğer sesleniyorsak: “Kendiniz için uygun yolu takip ederek lütfen gelin. Kendinize yatırım yapmayı hedefleyin.” diyebiliriz.

Sadık Gültekin: Güzel, peki, veliler tabii ki saygı duymalılar saygı da duyuyorlar gençlerin tercihlerine ama bir yandan da mimarlığı düşünen öğrencinin velisinin bir tedirginlik de oluyor beraberinde. Siz de buna şahit oluyor musunuz, var mı böyle? Veyahut da yok tedirgin olmayın rahat olun, hani onlar işlerini rahat kurabilirler der misiniz?

Özlem Sıla Durhan: Ben buna pek şahit olmuyorum. Çünkü bizimle görüşmek isteyenler genellikle evet, bu yönde eğilimi olan öğrenci ve aileler oluyor. Burada eğer aile tanyorsa çocuğunu...

Sadık Gültekin: Güveniyorsa...

Özlem Sıla Durhan: ...dolayısıyla kendi tedirginliğini ona da geçirmemeye çalışmalı aslında.

Sadık Gültekin: Evet, platformun ismini söylemeyeyim ama “Büyük tasarımlar” diye bir dizi dizi değil de bir program var televizyonlarda. Hayranıyım kesinlikle sunucusu Kevin. Mimar değilim mimari bir program esasında ama bir program böyle olmalı işte, böyle işlemeli, böyle dikkat çekmeli. Esasında hem televizyonculuk açısından hem mimarlık açısından hem de ikisinin bir araya gelmesi açısından mükemmel düşünülmüş. Ne kadar güzel esasında mimarların bunu iyi izlemesi gerekiyor. Çok teşekkür ederiz. Ayaklarınıza sağlık.

Özlem Sıla Durhan: Ben teşekkür ederim.

Sadık Gültekin: Evet, bize ayrılan süre şimdilik burada sona erdi. Saat 15.15'te tekrar birlikteyiz. Esen kalın, efendim.

*** Video burada sona eriyor. ***